

ZAPADYNSKA I. G. The professional teachers training of humanities in teacher educational system of Ukraine in the second half of XIX – XX early twentieth century. Historiographical aspect.

The article indicated historiography of teachers training humanities problem in higher pedagogical education of Ukraine in the second half of XIX – early XX century. The main domestic sources of the research problem for a considerable period of history are described (from the end of XIX to the beginning of the XXI century.).

Keywords: higher pedagogical education, humanitarian education, teaching staff preparing, historiography of the problem.

УДК 004.43:377.8

Корнелюк В. О.
Луцький педагогічний коледж

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ЗНАНЬ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ОСОБИСТОСТІ

Обґрунтовуються окремі засади формування комп'ютерних знань у процесі професійної підготовки студентів педагогічного коледжу. Акцентується увага майбутніх вчителів на формуванні у них комп'ютерного мислення, розглядається методика комп'ютерної підготовки педагогів на основі розв'язання конкретних завдань дидактичного характеру.

Ключові слова: комп'ютерна підготовка, технічне мислення, комп'ютерні знання, дидактичні завдання, креативна діяльність.

Важливим аспектом науково-пошукової роботи і реалізації дидактичних умов з використання комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання студентів педагогічного коледжу є врахування реалізації технології здобуття професійної освіти. Серед пріоритетних напрямків реалізації програмних завдань виділяються: забезпечення розвитку професійної освіти на основі нових наукових концепцій європейського типу; запровадження сучасних технологій та науково-пізнавальних досягнень в навчальний процес педагогічних коледжів; підготовка нової генерації фахівців педагогічно-технічного профілю.

Мета дослідження – виявити чинники, які здійснюють вплив на розвиток системи формування професійних якостей фахівця педагогічно-технічного профілю в сучасних умовах, зокрема, процес інформатизації в системі освіти. Використати нові інформаційні технології в якості суспільного продукту, який забезпечує інтенсифікацію всіх сфер професійної підготовки, прискорення розвитку педагогічного мислення, комп'ютерної підготовки особистості.

Обґрунтувати навчально-пізнавальне забезпечення професійно-

технічних знань у системі формування професійних якостей бакалавра, що впливає на розвиток технічно-комп'ютерного мислення у професійному становленні майбутніх вчителів.

На основі проведеного аналізу психолого-педагогічної літератури з основних напрямів наукових досліджень, спрямованих на розв'язання практичних проблем інформатизації системи професійної освіти варто виділити такі аспекти:

– розробка концептуальних основ процесу інформатизації системи освіти, аналіз філософських і соціальних проблем, пов'язаних з використанням комп'ютерів у навчально-пізнавальному процесі (Є. П. Веліхов, Б. А. Глинський, В. М. Глушков, А. А. Дородніцин, А. П. Єршов, В. С. Михалевич, М. М. Моїсєєв та ін.);

– розв'язання психолого-педагогічних проблем ефективного використання комп'ютерів в навчально-пізнавальному процесі, формування комп'ютерної грамотності, розробка психологічних основ управління навчальною діяльністю студентів педагогічного коледжу, виявлення можливостей діалогу в дидактичній системі (Б. С. Гершунський, Ю. І. Машбиць, В. М. Монахов та ін.);

– обґрунтування логіко-психологічних основ використання комп'ютерних навчальних засобів у процесі професійної освіти (П. Я. Гальперін, В. П. Беспалько, Т. А. Ільїна, В. Н. Кантелінін, В. А. Львовський, В. К. Мульрадов, В. В. Рубцов та ін.);

Інтенсивний розвиток процесу інформатизації системи професійної освіти, впровадження в навчально-пізнавальний процес школи та педагогічних коледжів сучасних засобів нових інформаційних технологій, характеризується значним розширенням термінологічної бази, яка потребує систематизації та наукового узагальнення.[4].

У статті ми спираємося на певний науково-понятійний апарат, що відображає специфіку нашої роботи, до якого відносимо такі наукові поняття і терміни:

– “педагогічна технологія” – діяльний сценарій організації навчально-пізнавальної діяльності студентів з метою опанування обраною професією. Така технологія є мінімально абстрагованим описом педагогічної спрямованості, якою вона має бути відповідно до педагогічних принципів. У своєму конкретному вигляді педагогічна технологія є передбаченою моделлю системи дій викладача і студентів, які виконуються в ході оптимально організованого навчально-пізнавального процесу з метою одержання високого рівня професіоналізму;

– “комп'ютерні технології навчання” – сукупність методів, форм і засобів впливу на особистість в процесі її розвитку, який базується на фундаменті певного змісту і передбачає використання адекватних способів

представлення і засвоєння різних видів науково-професійних знань з допомогою сучасної комп'ютерної техніки;

– “інформаційна технологія” – це сукупність методів і технічних засобів збору, організації, зберігання, обробки, передачі і представлення інформації, яка розширює знання людей і розвиває їх можливості по управлінню технічними і соціальними процесами [3].

На основі узагальнення підходів до визначення поняття “нові інформаційні технології”, на нашу думку, можна запропонувати наступне трактування цього поняття: “нові інформаційні технології” (НІТ) в освіті – це комплекс принципово нових навчальних, навчально-методичних матеріалів, технічних та інструментальних засобів обробки, збереження, передачі, відображення інформації у відповідності з закономірностями навчально-пізнавального процесу” [1, с. 9-12].

Різні аспекти впровадження нових інформаційних технологій в освіті розроблені у наукових працях В. І. Гриценко, М. Г. Жалдака, Ю. І. Паньшина, Б. П. Патона, Т. І. Сергєєвої, Ш. Шатрова, І. С. Цевенкова та інших авторів.

Аналіз наукових досліджень М. М. Буняєва, Б. С. Гершунського, Т. І. Жарковської, В. Л. Матросова, Є. І. Машбиця, Є. Полата, Н. М. Розенберга, Л. В. Шеншева та інших науковців дозволив виділити основні педагогічні аспекти, які є типовими на сучасному етапі в процесі інформатизації педагогічного коледжу, його педагогічно-технічного профілю.

Домінуючою серед них є проблема підготовки студентів до використання в навчальному процесі нових інформаційних технологій. Проводячи дослідження, здійснюючи аналіз наукових першоджерел, ми встановили, що для розв'язання проблеми підвищення ефективності професійної підготовки студентів педагогічно-технічного профілю з наукових позицій, варто реалізувати формування системи знань про інформаційні технології у майбутніх фахівців. Здійснюючи задля цього обґрунтовану діагностику у виборі методики науково-пошукової роботи у процесі професійної підготовки та використовуючи комп'ютерно-орієнтовані засоби навчання. У процесі констатувального експерименту ми виявили, що у сучасних умовах важливого значення набуває комп'ютерна підготовка майбутнього вчителя, який керуватиме навчально-пізнавальною діяльністю учнів, що розпочинають вивчення основ комп'ютерної грамотності з 2 класу.

Результати нашого констатувального експерименту показують, що студенти педагогічного коледжу у своїй більшості (63,2%) мають низький рівень сформованості математично-технічних компетентностей, що спонукає викладачів до більш ефективної діяльності задля розвитку логічного мислення бакалаврів, підвищення ролі дидактичного процесу,

його ефективності у здобутті комп'ютерних знань майбутніми вчителями.

У теоретичному плані фундаментальні проблеми професійної освіти розглядаються у наукових працях С. І. Архангельського, І. Я. Лернера, М. І. Махмутова та ін. Розробкою методологічних положень проектування і побудови навчального процесу студентів у педагогічних закладах освіти займалися Н. В. Александров, Т. А. Ільїна, М. М. Левіна, П. І. Підкасистий.

Окремі етапи професійно-педагогічної підготовки студентів педагогічного коледжу розкриваються також у дослідженнях О. А. Абдуліної, А. М. Алексюка, Ю. К. Бабанського, О. В. Киричука, Ю. М. Кулюткіна та ін. [2].

У процесі проведеного дослідження встановили, що питання вдосконалення професійної діяльності майбутніх фахівців розкривається у наукових працях, які частково торкаються вивчення окремих груп професійних вмінь: загально-педагогічних (О. А. Абдулліна, В. А. Мельникова, та ін.), дидактичних (Н. Ф. Білокур, Л. Н. Лаврова, Т. Н. Шайденкова і ін.), використання ТЗН (В. А. Сластьонін, Н. В. Кузьміна, М. Н. Духовна та ін.).

В ході дослідження ми встановили, що інтенсивно розробляються етапи підготовки студентів вищих навчальних закладів до використання нових інформаційних технологій у професійній діяльності (Н. Віленкін, М. М. Буняєв, М. І. Жалдак, В. А. Каймін, М. В. Когут, М. В. Лапчик, Н. А. Левіна, В. П. Матросов, В. М. Монахов, М. Ратинський, А. Яковлев та ін.) [63; 124; 147].

Методологічну основу дослідження склали: філософські положення системного підходу як методологічного способу пізнання педагогічних явищ; закони діалектики (закон єдності та боротьби суперечностей, закон взаємозв'язку кількісних і якісних змін, закон заперечення заперечення) у тісній взаємодії із такими філософськими категоріями, як причина і наслідок, необхідність і випадковість, суть і явище, зміст і форма; теорія пізнання (закономірності про взаємозв'язок теорії і практики, про методи наукового дослідження, про творчу діяльність особистості, про розвиток логічного і абстрактного мислення), основні дидактичні принципи про теоретичні основи змісту освіти та систематизації математично-комп'ютерних знань.

Теоретичною основою дослідження стали наукові праці, в яких розкрито теорію навчання (Ю. К. Лабанський, М. А. Данилов, В. І. Загвязинський, А. А. Керсанов, В. С. Ледньов та ін.), теорію діяльності, що розробляється психологами (С. П. Бочарова, П. Я. Гальперін, В. В. Давидов, А. Н. Леонтьєв, В. Л. Ляудіс, З. А. Решетова, Н. Ф. Тализіна, В. А. Якунін та ін.), теорію навчально-творчої діяльності (В. І. Андрєєв, І. Я. Лернер, М. Н. Скаткін та ін.), ідеї, які розкривають засади особистісно-діяльнісного підходу до навчання (В. В. Давидов, О. С. Падалка,

О. Я. Савченко, І. С. Якиманська), концептуальні положення, які розкривають сутність понять “технологія навчання” (А. М. Алексюк, І. Є. Булах, В. К. Буряк, В. І. Євдокимов, Л. В. Кондрашова, А. С. Нісімчук, І. О. Смолюк), методологію комп’ютеризації навчального процесу (Б. С. Гершунський, О. О. Гокунь, М. І. Жалдак, А. П. Єршов, Є. І. Машбиць, В. В. Рубцов, Т. А. Сергеева, Н. Ф. Тализіна).

Методи дослідження, що були використані для досягнення визначеної в статті мети і розв’язання поставлених завдань використовувалися як комплекс методів дослідження: теоретичних – аналіз філософської, психологічної і педагогічної літератури з проблем дослідження, синтез і узагальнення, порівняння та моделювання; емпіричних – спостереження й аналіз педагогічних явищ і процесів, анкетування, бесіди, інтерв’ювання викладачів та студентів з метою виявлення основних суперечностей та недоліків у змісті педагогічно-професійної підготовки.

Таблиця 1

Якість технічних знань студентів, які впливають на формування професійної підготовки (К –122, у %)

Курс	Одержано відповідей					
	правильних повних експеримент		правильних неповних експеримент		неправильних експеримент	
	констант.	форм.	констант.	форм.	констант.	форм.
	I	17,3	31,2	21,6	37,7	58,4
II	27,4	45,7	33,9	44,2	43,2	35,1
III	40,8	50,1	44,4	52,2	42,8	11,7
IV	63,2	68,3	51,5	67,3	37,5	15,3

При цьому, за допомогою прийомів експертної оцінки прикладних програм та узагальнення результатів анкетування студентів з метою виявлення готовності викладачів до впровадження нових інформаційних технологій у викладанні предметів педагогічного та технічного циклів дисциплін; вивчення позитивного досвіду організації навчальної роботи, констатувального і формувального педагогічного експерименту; порівняльного аналізу результатів експерименту та методів математичної статистики виявили наступну ефективність системи дидактичних умов використання комп’ютерно-орієнтованих засобів навчання у навчальному процесі вищих навчальних закладів педагогічного профілю (таблиця 1).

Якісний аналіз результатів проведеного дослідження показав, що студенти володіють педагогічною термінологією, теоретично вірно обґрунтовують залежність між рівнем сформованості педагогічних і технічних знань і формуванням комп’ютерного мислення та їх впливом на результативність навчально-пізнавального процесу. Позитивно можна

оцінити серйозне ставлення студентів педагогічного коледжу до проблеми формування комп'ютерного мислення, про що свідчить невеликий відсоток неправильних відповідей у четвертокурсників після проведеної експериментальної роботи.

Використана література:

1. Зайчук В. О. та ін. Сучасні педагогічні технології: дидактично-інформаційний аспект. – Т. 1. – Луцьк : ПВД “Твердиня”, 2009. – 288 с.
2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи [Текст]: курс лекцій: модульне навчання : навчальний посібник / А. М. Алексюк ; Мін. освіти України. Ін-т сист. досліджень освіти ; Київськ. ун-т ім. Т. Шевченка ; ред. С. С. Самойлова. – К. : ІСДО, 1993. – 220 с.
3. Білан А. Д., Панасюк О. П. Інформаційні технології: технічно-педагогічний аспект : монографія. – Луцьк : ПВД “Твердиня”, 2008. – 300 с.
4. Вища освіта України і Болонський процес : навч. посіб. / за ред. В. Г. Кременя ; авторський колектив: М. Ф. Стопко, Я. Я. Болубаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабін. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.

КОРНЕЛЮК В. Использование компьютерных знаний в процессе профессиональной подготовки личности.

Обосновываются отдельные принципы формирования компьютерных знаний в процессе профессиональной подготовки студентов педагогического колледжа. Акцентируется внимание будущих учителей на формировании у них компьютерного мышления, рассматривается методика компьютерной подготовки педагогов на основе решения конкретных задач дидактического характера.

Ключевые слова: компьютерная подготовка, техническое мышление, компьютерные знания, дидактические задачи, креативная деятельность.

KORNELYUK V. Use of computer knowledges in the process of professional preparation of personality.

Several concepts of the computer knowledge formation in the process of professional training of pedagogical collegestudents are based. The attention of future teachers is focused on their computer thinking formation; the technique of educational specialists' computer training on the basis of concrete tasks didactic character solution is distinguished.

Keywords: computer training, technical thinking, computer knowledge, didactic tasks, creative activity.